

รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14

THE MODEL OF APPLICATION OF AN EFFECTIVE INNOVATIVE LEADERSHIP MODEL OF SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER OFFICE OF BASIC EDUCATION COMMUNITY GOVERNMENT
INSPECTION AREA 14

เกรียงไกร กุลบุตร¹, นเรศ ขันธะรี, และ ชวนคิด มะเสนะ

Kriangkrai Kunlabut¹, Naret Khantaree, and Chuankid Masena,

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อุบลราชธานี ประเทศไทย

Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Ubonratchathani, Thailand

E-mail: kunlaboot2514@gmail.com¹

Received 25 June 2024; Revised 23 September 2024; Accepted 29 April 2025.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 244 คน 2) สร้างรูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยกำหนดประเด็นที่มีความต้องการในระดับมากขึ้นไป ($X > 3.51$) ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยการสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 11 คน 3) ทดลองใช้รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 9 คน ที่ได้มาแบบเจาะจง โดยทดลองใช้รูปแบบและความพึงพอใจ 4) ประเมินรูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน ความต้องการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.81$) และแนวทางภาวะผู้นำ มี 5 องค์ประกอบคือ 1) การมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 2) ด้านการคิดเชิงปฏิวัตินวัตกรรม 3) ด้านการสร้างเครือข่ายและการทำงานเป็นทีม 4) ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ 5) ด้านการกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งสู่นวัตกรรม 2) รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำ พบว่าความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, $S = 0.41$) และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$, $S = 0.42$) 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ก่อนการทดลองอยู่ในระดับพอใช้ และหลังการทดลองอยู่ในระดับดีมาก ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, $S = 0.47$) 4) ผลการประเมินรูปแบบ พบว่าความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, $S = 0.44$)

คำสำคัญ: รูปแบบ; ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research is research and development with the objectives to 1) study the current condition. The need for innovative leadership From related documents and research and a target group of 244 people 2) Create a model for using innovative leadership By specifying

issues with needs at a higher level ($X > 3.51$), checking suitability and feasibility through group discussion of 11 experts. 3) Trying out the innovative leadership model. with a group of 9 people who were specifically given information. By experimenting with the format and satisfaction. 4) Evaluate the format for using innovative leadership. By 21 experts and stakeholders. Tools used include questionnaires, interviews, and evaluation forms. Statistics used in data analysis include mean, percentage, and standard deviation. and content analysis The results of the research found that 1) the current conditions and overall needs are at a high level ($\bar{X} = 4.81$) and the leadership approach has 5 elements: 1) having an innovative vision, 2) innovative revolutionary thinking, 3) Network building and teamwork 4) Systematic strategic management 5) Strategy formulation aimed at innovation 2) Leadership style was found to be appropriate at the highest level ($\bar{X} = 4.51$, $S = 0.41$) and the possibility It is at the highest level ($\bar{X} = 4.46$, $S = 0.42$) 3) The results of the experiment using the model found that before the experiment it was at a fair level. and after the experiment, it was at a very good level Satisfaction is at the highest level ($\bar{X} = 4.71$, $S = 0.47$) 4) The results of the format evaluation found that it is feasible and useful. Overall it is at the highest level ($\bar{X} = 4.59$, $S = 0.44$).

Keywords: Model; innovative leadership; educational institution administrators

บทนำ

ยุคปัจจุบันกำลังพัฒนาเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงศตวรรษที่ 21 และการเปลี่ยนแปลงประเทศ (Thailand 4.0) ทำให้เกิดผลกระทบต่อการศึกษามากมายอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และยังส่งผลให้การบริหารจัดการการศึกษาต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขัน จึงจำเป็นต้องพร้อมรับความท้าทายการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งด้านกำลังคน ความรู้ สมรรถนะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการคิดสร้างสรรค์ที่ทำให้เกิดนวัตกรรมซึ่งเป็นทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยการพัฒนาทักษะความคิดต้องอาศัยผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรมให้มีความก้าวหน้าให้ทันกับกระแสการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกระตือรือร้นเปลี่ยนแปลงองค์กรในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อไปสู่ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ให้บรรลุเป้าหมายเกิดการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มมูลค่าแก่สถานศึกษาและยั่งยืนในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) จากความสำคัญดังกล่าวจึงทำให้เกิดพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ขึ้น ซึ่งตามบทบัญญัติแห่งมาตรา 24 ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษารับผิดชอบงานธุรการของ “คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา” ซึ่งเปรียบเสมือนกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่ และยังมีอำนาจหน้าที่ด้านงานวิชาการ นอกจากนั้น ผู้บริหารสูงสุดของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หรือศึกษาธิการจังหวัด ยังมีอีกบทบาทที่สำคัญในคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา คือ เป็นกรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีสถานศึกษานำร่องและขับเคลื่อนตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้มอบหมาย กลไกหลักที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา (Prapanpat, J., 2017)

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญการเป็นผู้นำในยุคปัจจุบันนี้ ดังที่ เรืองยศ แวดล้อม ได้กล่าวว่า เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ต้องมีบทบาทในการจัดการและพฤติกรรมขององค์กร ตลอดจนต้องมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเป็นอย่างดี ต้องรู้ถึงเทคนิค ในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำองค์กรให้ไปสู่ จุดหมายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ผู้นำที่ดีจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ (Waetlom, R., 2013) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ทางการจัดการศึกษา ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมีแนวทางการพัฒนาโดยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีแนวพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมการเรียนรู้แบบคิดวิเคราะห์ ทักษะกระบวนการ การนำหลักการไปประยุกต์ใช้ และขยายสู่การสร้างความรู้เชิงวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม เพื่อพัฒนาตนเองและสร้างประโยชน์ต่อสังคม นอกจากนี้ จัดระบบการให้บริการข้อมูล สื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ผ่านระบบเทคโนโลยีนวัตกรรมที่ผู้เรียนและผู้ให้บริการทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์ในขณะเดียวกันหากมองในมุมกลับการเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้สร้างโอกาสใหม่ ๆ ที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติ ซึ่งทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ทั้งเทคนิคในการบริหารจัดการที่ต้องเร่งปรับตัวให้ทันกระแสโลกมีการวางแผนเตรียมความพร้อมรองรับการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการวิธีใหม่ ๆ โดยมีความสามารถในการนำองค์กรใช้เทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนผลลัพธ์ของสถานศึกษาสู่ความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงได้ (Sannaphong, S., 2019)

กระแสการเปลี่ยนแปลงทำให้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้การดำเนินการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้และการทำงานในสถานศึกษา มีความสามารถในการรับรู้ และใส่ใจรายละเอียดของเหตุการณ์ วิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างลึกซึ้ง และเปิดใจรับแนวคิดใหม่กล้าคิดแตกต่างอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งนำแนวคิดเก่ามาต่อยอด เพื่อหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาหรือสร้างสิ่งใหม่ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนการนำนวัตกรรมเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา (Chaemchoi, S., 2017) อย่างไรก็ตามกระบวนการพัฒนาความคิดเชิงนวัตกรรมในงานที่มุ่งเน้นการเปิดใจยอมรับแนวคิด วิธีการทำงานใหม่ ๆ และพร้อมที่จะเรียนรู้ในมุมมองที่หลากหลาย การเปลี่ยนแปลงบริบทของสถานศึกษาในยุคนวัตกรรมทำให้ครูยอมรับเทคโนโลยี นวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ นั้น จึงเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปลี่ยนวัฒนธรรมของสถานศึกษาที่มีความซับซ้อนและมีความท้าทายหลากหลายเหตุผลโดยหลักการการจัดการศึกษาที่ดีนั้น จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงกิจกรรมหลัก ได้แก่ การกำหนดทิศทางของสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากร และการทบทวนการออกแบบองค์การ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการการเปลี่ยนแปลง ซึ่งในการดำเนินการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้การยอมรับและนำสิ่งเหล่านั้นมาใช้กับตนเองก่อนที่เผยแพร่ หรือส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงใด ๆ นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรต้องเริ่มต้นที่ตัวเองก่อน แล้วค่อยผลักดันให้ครูให้การยอมรับแล้วบูรณาการเข้าไปสู่สถานศึกษาและห้องเรียนต่อไป ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคนวัตกรรมจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ และกำหนดแนวทางในการนำเทคโนโลยีเข้ามาสู่สถานศึกษาสู่ห้องเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่จากบูรณาการเทคโนโลยีมาใช้โดยเป้าหมาย เพื่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมหรือสถานศึกษาแห่งนวัตกรรม (innovation school) ที่สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องไม่มีวันจบสิ้น คือ ความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนของสถานศึกษา (Chaemchoi, S., 2017) ดังนั้นผู้นำจึงเป็นตัวจักร

สำคัญที่ก่อให้เกิดผลผลิตหรือผลงานขององค์กรถ้าผู้นำมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่เหมาะสมที่จะผลักดันให้งานก้าวหน้าไปได้ด้วยกันก็จะสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าแก่องค์กรได้ (Nadipan, S., 2016) จากความสำคัญข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้นำทางการศึกษามีบทบาทอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงทุกด้านอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการพัฒนาการคุณภาพศึกษาให้ไปสู่นวัตกรรม จำเป็นอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการทำงานบุคคลใน

สถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ และให้บรรลุปเป้าหมายเกิดการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มมูลค่าแก่สถานศึกษา สอดคล้องกับพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ซึ่งได้บัญญัติเกี่ยวกับความมุ่งหมาย ไว้ดังนี้ ในมาตรา 3 และมาตรา 5 ระบุว่า ต้องมีการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา กระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และสร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Chaemchoi, S., 2019) จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาในเรื่อง รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 โดยศึกษาองค์ประกอบและขอบข่ายภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์และเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาการบริหารงานนวัตกรรมในสถานศึกษา และพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ให้มีคุณภาพการศึกษาดียิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14
2. เพื่อสร้างรูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14
4. เพื่อประเมินรูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา โดยมีการวิจัย 4 ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และแนวทางการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยศึกษาหลักการแนวคิดและสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องในประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ 2) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 3) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 9 คน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีวิสัยปฏิบัติที่ดี และเป็นโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา รอบสี่ จาก

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ระดับคุณภาพดีขึ้น และ เป็นโรงเรียนสถานศึกษาต้นแบบการใช้นวัตกรรมทางการศึกษาในการบริหารสถานศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้รักษาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 โดยใช้การสุ่มแบบง่าย จำนวน 244 คน โดยใช้แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความต้องการที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่า IOC ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ แล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14

การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14

การทดลองใช้รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจากกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 9 คน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเดชอุดม จำนวน 3 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการทดลองใช้รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้วยร้อยละ (%) ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย

ระยะที่ 4 ประเมินรูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14

การประเมินรูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 21 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 มีผลการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำหรับการสร้างรูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 พบว่า สภาพปัจจุบัน และความต้องการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านที่ 4 ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ ระดับมาก รองลงมาคือ ด้านที่ 3 ด้านการสร้างเครือข่ายและการทำงานเป็นทีม

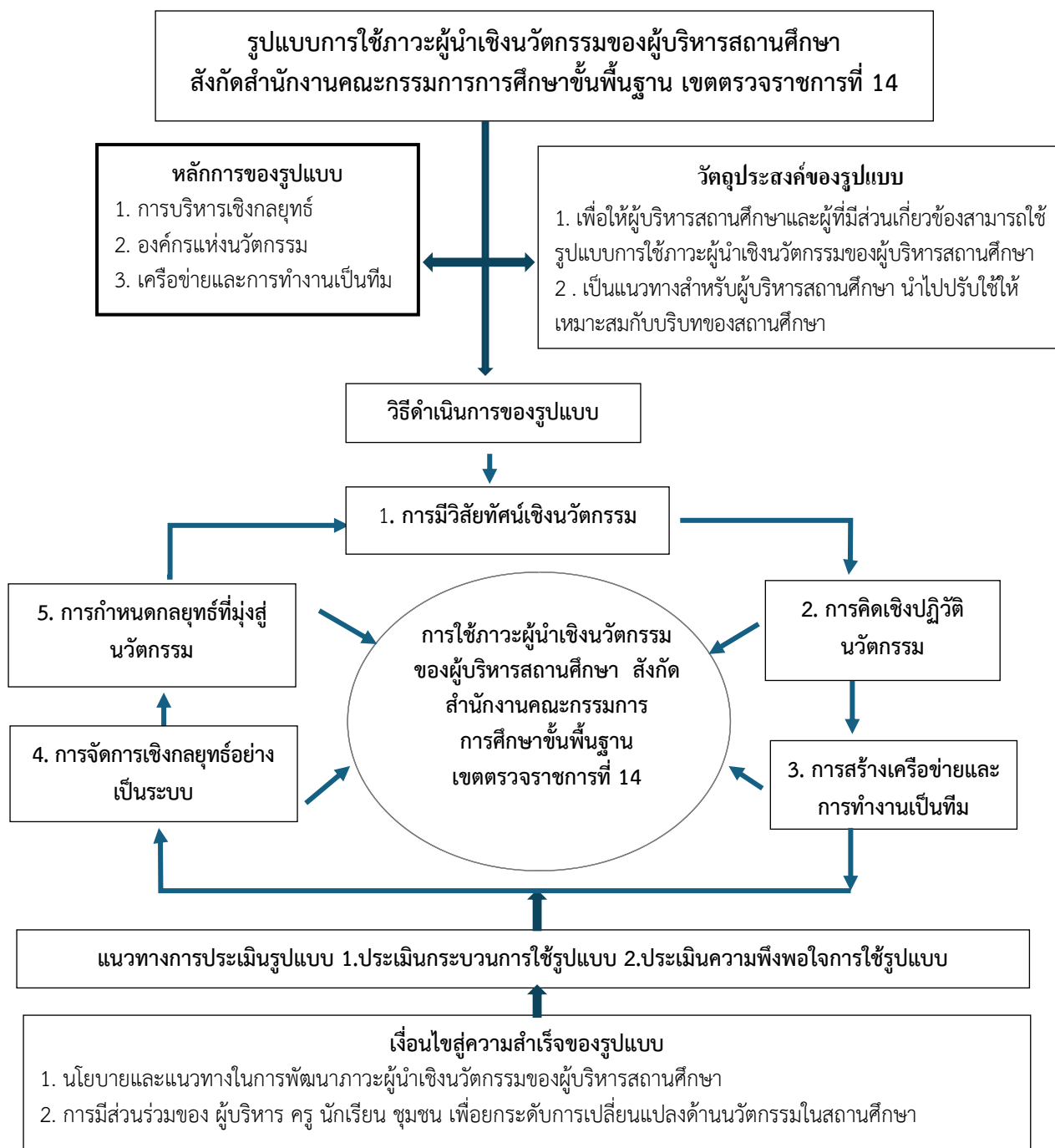
ระดับมาก และแนวทางในการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มี 5 องค์ประกอบคือ 1) การมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 2) ด้านการคิดเชิงปฏิวัตินวัตกรรม 3) ด้านการสร้างเครือข่ายและการทำงานเป็นทีม 4) ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ 5) ด้านการกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งสู่นวัตกรรม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14

ข้อ	รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{x}$	S	ระดับ	$\bar{x}$	S	ระดับ
1	การมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม	4.57	0.49	มากที่สุด	4.46	0.49	มากที่สุด
2	การคิดเชิงปฏิวัตินวัตกรรม	4.46	0.46	มาก	4.48	0.49	มาก
3	การสร้างเครือข่ายและการทำงานเป็นทีม	4.47	0.09	มาก	4.38	0.46	มาก
4	การจัดการเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ	4.49	0.54	มาก	4.49	0.15	มาก
5	การกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งสู่นวัตกรรม	4.56	0.51	มากที่สุด	4.53	0.53	มากที่สุด
รวม		4.51	0.41	มากที่สุด	4.46	0.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของร่างรูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.51$, $S = 0.41$) โดยรวมระดับมากที่สุด และผลการประเมินความความเป็นไปได้ ($\bar{x} = 4.46$, $S = 0.42$) โดยรวมระดับมากที่สุด

2. รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 พบว่ามี 5 องค์ประกอบคือ 1) หลักการของรูปแบบ ได้แก่ 1) การบริหารเชิงกลยุทธ์ 2) องค์การแห่งนวัตกรรม 3) เครือข่ายและการทำงานเป็นทีมวัตถุประสงค์ของรูปแบบ 1) เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถใช้รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา นำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา วิธีดำเนินการของรูปแบบ การมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ด้านการคิดเชิงปฏิวัตินวัตกรรม ด้านการสร้างเครือข่ายและการทำงานเป็นทีม ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งสู่นวัตกรรม และแนวทางการประเมินรูปแบบประกอบด้วย 1) ประเมินกระบวนการใช้รูปแบบ 2) ประเมินความพึงพอใจการใช้รูปแบบเงื่อนไขสู่ความสำเร็จของรูปแบบ 1) นโยบายและแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) การมีส่วนร่วมของ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ชุมชน เพื่อยกระดับการเปลี่ยนแปลงด้านนวัตกรรมในสถานศึกษา

ภาพที่ 1 ภาพสรุปรูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ พบว่า ก่อนการทดลองรูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 อยู่ในระดับพอใช้ และหลังการทดลองใช้รูปแบบการใช้ภาวะ

ผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 อยู่ในระดับดีมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ระยะการประเมิน	รายการทั้งหมด	รายการปฏิบัติ	ร้อยละ	ระดับ
ก่อนทดลอง	12	9	75	พอใช้
หลังการทดลอง	12	11	91.66	ดีมาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบการประเมินกระบวนการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 ก่อนการทดลอง อยู่ในระดับพอใช้ และหลังการทดลอง อยู่ในระดับดีมาก

ความพึงพอใจต่อกระบวนการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจต่อกระบวนการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S	แปลผล
1	ความเข้าใจในการประชุมชี้แจงการทดลองใช้รูปแบบ	4.56	0.53	มากที่สุด
2	ความพร้อมของโรงเรียนที่จะทดลองใช้รูปแบบ	4.67	0.50	มากที่สุด
3	การเตรียมการด้านบุคลากรและสถานที่	4.56	0.53	มากที่สุด
4	การประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.78	0.44	มากที่สุด
5	เอกสารและสื่อประกอบการทดลองใช้รูปแบบ	4.67	0.50	มากที่สุด
6	ความชัดเจนของรูปแบบ	4.78	0.44	มากที่สุด
7	ขั้นตอนการดำเนินการของรูปแบบมีความเหมาะสม	4.78	0.44	มากที่สุด
8	ระยะเวลาทดลองใช้รูปแบบมีความเหมาะสม	4.78	0.44	มากที่สุด
9	วัสดุและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ	4.78	0.44	มากที่สุด
10	การประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบ	4.78	0.44	มากที่สุด
รวม		4.71	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 การประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 อยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินรูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

ที่	รายงาน	ผลการประเมิน		
		$\bar{x}$	S	ระดับ
ด้านความเหมาะสม				
1	รูปแบบมีความเหมาะสม ในการนำไปใช้ ในการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14	4.71	0.49	มากที่สุด

2	รูปแบบนี้มีความสอดคล้องกับแนวทางการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14	4.52	0.49	มากที่สุด
3	รูปแบบมีองค์ประกอบของรูปแบบที่ชัดเจนสอดคล้องและสัมพันธ์กัน	4.55	0.50	มากที่สุด
4	การใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 มีขั้นตอนเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	4.51	0.50	มากที่สุด
5	วิธีการในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ระบุไว้ในรูปแบบมีความเหมาะสม และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.70	0.50	มากที่สุด
รวม		4.59	0.44	มากที่สุด
ด้านความเป็นไปได้				
6	รูปแบบนี้สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.56	0.49	มากที่สุด
7	รูปแบบนี้เป็นที่ยอมรับได้ในการนำไปใช้	4.52	0.41	มากที่สุด
8	มีความเป็นไปได้ที่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะนำรูปแบบนี้ไปใช้ด้านความเป็นประโยชน์	4.55	0.51	มากที่สุด
รวม		4.53	0.47	มากที่สุด
ด้านความเป็นประโยชน์				
9	สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.73	0.49	มากที่สุด
10	การนำรูปแบบไปใช้จะทำให้ การใช้ภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.81	0.36	มากที่สุด
11	การดำเนินการตามรูปแบบมีความชัดเจนและผลที่ได้จากการดำเนินการ ตามรูปแบบแต่ละขั้นตอนมีประโยชน์สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.57	0.51	มากที่สุด
12	ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบจะเป็นแนวทาง การใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนา	4.62	0.60	มากที่สุด
รวม		4.68	0.49	มากที่สุด
โดยรวม		4.60	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, $S = 0.46$)

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลจากการศึกษา สภาพปัจจุบัน และความต้องการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านที่ 4 ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ ระดับมาก รองลงมาคือ ด้านที่ 3 ด้านการสร้างเครือข่ายและการทำงานเป็นทีม ระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องประเมินสภาพแวดล้อมขององค์กร ประกอบไปด้วยการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก และการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน โดยมี

จุดมุ่งหมายเพื่อให้ทราบถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค กำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทาง ภารกิจ และวัตถุประสงค์ขององค์การร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงนั้น ทำให้ผู้บริหารสามารถกำหนดวัตถุประสงค์และทิศทางการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับสภาวะความเปลี่ยนแปลง จากสภาพปัจจุบันพบว่า ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยทินกร บัวชู พบว่า บทบาทหน้าที่และภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมประกอบด้วย 7 ด้านดังนี้ 1) ด้านการสร้างบรรยากาศในการสร้างสรรค์นวัตกรรม 2) ด้านการคัดเลือกคนเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม 3) ด้านการสร้างทีม 4) ด้านการจัดการทีมนวัตกรรม 5) ด้านการพัฒนาทักษะ 6) ด้านการค้นหาแหล่งสนับสนุน และ 7) ด้านรางวัลผลตอบแทน และองค์ประกอบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มี 5 องค์ประกอบคือ 1) การมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 2) ด้านการคิดเชิงปฏิวัตินวัตกรรม 3) ด้านการสร้างเครือข่ายและการทำงานเป็นทีม 4) ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ 5) ด้านการกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งสู่นวัตกรรม ทินกร บัวชู (Buachoo, T., 2016) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wooi กล่าวถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 5 องค์ประกอบดังนี้ 1) มีวิสัยทัศน์ 2) มีการสร้างเครือข่ายและการทำงานเป็นทีม 3) ความเชื่อในการเปลี่ยนแปลง 4) การมีความคิดสร้างสรรค์ 5) มีกลยุทธ์ Wooi (2013)

2. รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) ประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีดำเนินการของรูปแบบ 4) การประเมินผลการดำเนินการของรูปแบบ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ซึ่งรูปแบบมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และรูปแบบมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับองค์ประกอบของรูปแบบตามแนวคิด อรชร กิตติชนม์ธวัช ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบ พบว่ารูปแบบมีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดหมาย 3) การจัดองค์การและบทบาทหน้าที่ 4) กระบวนการดำเนินการ 5) การประเมินรูปแบบ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ อรชร กิตติชนม์ธวัช (Kittichonthawat, O., 2015) และแนวคิดของ Keeves ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า รูปแบบประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบมีลักษณะเป็นแนวความคิดภาพรวมที่ใช้ในการกำหนดกระบวนการดำเนินงานในลักษณะของความสัมพันธ์ที่มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกัน 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ มีลักษณะเป็นข้อความที่แสดงถึงสิ่งที่ต้องการจะให้เกิดผลในการดำเนินงานของรูปแบบ 3) วิธีการ/กระบวนการของรูปแบบ มีลักษณะเป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในรูปแบบ โดยเรียงลำดับก่อนหลังและมีความต่อเนื่องกัน 4) การประเมินผลของรูปแบบ มีลักษณะเป็นวิธีการเพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานของรูปแบบนั้นประสบความสำเร็จเพียงใด Keeves (1988)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ พบว่า ก่อนการทดลองรูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม อยู่ในระดับพอใช้ และหลังการทดลองใช้รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม อยู่ในระดับดีมาก ความพึงพอใจต่อกระบวนการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการศึกษาใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ บุศรา ทับทิมศรี และคณะ ได้ศึกษารูปแบบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมาตรฐานสากลที่พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ ด้านระบบบริหารจัดการความเสี่ยง ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีและดิจิทัล ด้านส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและพัฒนานวัตกรรมด้านยุทธศาสตร์การสร้างแผนนวัตกรรม ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และด้านร่วมมือสร้างสรรค์นวัตกรรม บุศรา ทับทิมศรี และคณะ (Thabthimsri et al., 2019) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภิญญา กิจ เกตุวิเศษกุล

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีดำเนินการ และ 5) การประเมินผลโปรแกรม และขอขยายเนื้อหาแบ่งออก 5 Module ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 3) ด้านบทบาทหน้าที่ 4) ด้านความคิดสร้างสรรค์ 5) ด้านการบริหารจัดการ ในองค์กร และผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของโปรแกรม พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ศุภัญญากิจ เกตุวิเศษกุล (Ketwisetkul, S., 2019)

4. รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 พบว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้มีความรู้ และความเชี่ยวชาญ ด้านการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบ การใช้ภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรมสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สร้างขึ้นมานั้นผ่านกระบวนการต่าง ๆ อย่างเหมาะสมผู้ทรงคุณวุฒิล้วนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในด้านการใช้นวัตกรรมในสถานศึกษาจึงสามารถให้ข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การปฏิบัติได้เป็นระบบมีขั้นตอนและนำไปใช้ได้จริง ประกอบกับมีขั้นตอน ที่ประเมินตามลำดับสอดคล้องกับงานวิจัยของ จูตินันท์ นันทะศรี ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) สร้างคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามี 5 องค์ประกอบหลัก 20 แนวดำเนินการ 96 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็น การมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม จำนวน 19 ตัวบ่งชี้การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม จำนวน 26 ตัวบ่งชี้ การมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม จำนวน 13 ตัวบ่งชี้ การแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม จำนวน 18 ตัวบ่งชี้ และการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม จำนวน 20 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และองค์ประกอบหลักที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุด คือ องค์ประกอบหลักด้านการแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม 2) โมเดลโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ 3) คู่มือการใช้ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สามารถนำไปใช้สร้างเกณฑ์ประเมินภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาได้ จูตินันท์ นันทะศรี (Nantasi, T., 2020)

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบัน และความต้องการ การใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และแนวทางในการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มี 5 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบที่ 1 การมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม องค์ประกอบที่ 2 ด้านการคิดเชิงปฏิวัตินวัตกรรม องค์ประกอบที่ 3 ด้านการสร้างเครือข่ายและการทำงานเป็นทีม องค์ประกอบที่ 4 ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ องค์ประกอบที่ 5 ด้านการกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งสู่นวัตกรรม 2) รูปแบบการใช้ภาวะ

ผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่ามี 5 องค์ประกอบคือ คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 ประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 วิธีดำเนินการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 4 การประเมินผลการดำเนินการของรูปแบบ และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า หลังการทดลองมค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง และ 4) ผลการประเมินรูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมี

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1.1) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี ให้ครูมีส่วนร่วมในการทำงานทุกฝ่าย ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการทำงานเป็นทีม สร้างความเป็นกลางและให้ความสำคัญกับทุก คนในการทำงาน 1.2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นให้คุณครูนำเสนอผลงานเข้าประกวดในระดับต่างๆ ตามสมควร และมีการนำนวัตกรรมมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 1.3) ควรมีการกำหนดนโยบายจากเขตพื้นที่การศึกษาในการนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการบริหารงานแบบปกติ 1.4) ความต้องการด้านการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ ปรับปรุง พัฒนาองค์กรได้ และ 2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป 2.1) ควรศึกษารูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล 2.2) ควรศึกษากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นเลิศด้านการใช้นวัตกรรม 2.3) ควรมีการศึกษาการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา อย่างความหลากหลาย เช่น ระบบบริหารจัดการนวัตกรรมทางการศึกษา ระบบสารสนเทศที่ใช้ในสถานศึกษา และแอปพลิเคชันอื่นๆ ที่มีการใช้อยู่ในปัจจุบันเพื่อจะทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ที่จะเป็นประโยชน์กับการศึกษาในอนาคตต่อไป

References

- Buachoo, T. (2016). *Innovative leadership of head nurses in university hospitals* [Master's thesis, Chulalongkorn University]. Faculty of Nursing.
- Chaemchoi, S. (2012). Innovative concepts for educational administration in the 21st century. *Journal of Education, Naresuan University*, 14(2), 117–128.
- Chaemchoi, S. (2019). [No title available]. [Please provide more details for full citation].
- Jiraporn, P. (2017). *A study of innovative leadership of school administrators based on teachers' opinions under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office* [Master's thesis, Rajamangala University of Technology Thanyaburi]. Faculty of Education.
- Keeves, P. J. (1988). *Educational research, methodology and measurement: An international handbook*. Oxford: Pergamon Press.
- Ketwisetkul, S. (2019). *Development of an innovative leadership enhancement program for private school administrators under the Office of the Private Education Commission, Kalasin Province* [Master's thesis, Mahasarakham University]. Faculty of Education Administration and Development.

- Kittichonthawat, O. (2015). *Development of a school management model to enhance creative leadership among primary students* [Doctoral dissertation, Chulalongkorn University]. Faculty of Education.
- Nadipan, S. (2016). *A study of content and communication responses on Facebook fan pages of beauty product brands: Case studies of Oriental Princess Society, Merrezca, and BSC Cosmetology* [Research report]. Bangkok University.
- Nantasi, T., et al. (2020). Innovative leadership of school administrators. *Journal of Graduate Studies, Sakon Nakhon Rajabhat University*, 17(79), 11–20.
- National Economic and Social Development Council. (2016). *The 12th National Economic and Social Development Plan*. Bangkok: NESDC.
- Office of the Basic Education Commission. (2019). *Model for promoting the use of electronic media to enhance the quality of education in Pracharath Schools*. Bangkok: OBEC.
- Prapanpat, J. (2017). *A study of innovative leadership of school administrators based on teachers' perspectives under Pathum Thani Primary Education Office* [Master's thesis, Rajamangala University of Technology Thanyaburi].
- Sannaphong, S. (2019). *Model for promoting the use of electronic media to enhance education quality in Pracharath schools under the OBEC*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission.
- Supinyakit, K. (2019). *Development of a program to enhance innovative leadership among private school administrators under the Office of the Private Education Commission, Kalasin* [Master's thesis, Mahasarakham University].
- Thabthimsri, B., Watcharee, C., & Pongsak, R. (2021). Innovative leadership model for school administrators in basic education international standard schools. *Academic Journal of Suvarnabhumi Institute of Technology*, 7(1), 545–558.
- Waetlom, R. (2013). *Educational administration*. Retrieved March 20, 2023, from <http://lek56.edublogs.org/2014>
- Wooi. (2013). The moderating effect of long-term orientation on the timing and types of rewards. *Managing Service Quality: An International Journal*, 12(2021), 1–9.

